

شورای سیاست گذاری حوزه های علمیه خاوران

حوزه علمیه الزهراء علیه اسلام

معاونت پژوهشی

عنوان

آسیب شناسی طلاق بر روی زوجین و فرزندان

استاد راهنما

خانم قرا گوزلو

نکارنده

زهرا شوندي

سال تدوين

۱۳۹۵

چکیده

هدف از انجام این تحقیق آسیب شناسی بعد از طلاق بر روی زوجین و فرزندان بوده است. طلاق پدیده ای شوم و منفور است، که به متلاشی شدن خانواده منجر می شود و عواض نامطلوبی برای همه ی اعضای خانواده دارد چرا که اعضای خانواده بر خلاف بسیاری از گروه های اجتماعی دیگر، شامل افرادی از مراحل مختلف سنی و با جنسیت مختلف است. همه این عوامل باعث می شود که زمینه اختلاف بین اعضای خانواده بیش از هر گروه اجتماعی دیگر باشد. و تک تک اعضای خانواده را به سمت چالشی بزرگ سوق دهد. در حقیقت آخرین شیوه برخورد با مشکلات خانوادگی، جدایی رسمی زن و شوهر یا طلاق است. گاه ادامه زندگی نه تنها موجب نشاط اعضا نمی شود بلکه به آسیب روانی و بروز رفتار نا بهنجار منجر می شود. همین مسئله بعد از طلاق نیز ادامه خواهد داشت. اگر سازگاری و کنار آمدن با موضوع طلاق حل شود توجه به آسیبه ها و شناسایی آنها در حل مشکلات ناشی از طلاق تأثیر به سزایی خواهد داشت و باعث می شود هر کدام از زوجین با این مسئله برخوردی مناسب داشته باشند. در این تحقیق تلاش شده است تا پدیده ای از آسیب های ناشی از طلاق شناسایی شود و در پیشبرد این هدف از روش توصیفی کتابخانه ای مانند (روایی، روانشناسی در زمینه آسیب طلاق) استفاده شده است.

کلیدواژه ها: طلاق، آسیب شناسی، زوجین، فرزندان، آسیب شناسی طلاق

مقدمه

زن و مرد برای یکدیگر آفریده شده اند. همان گونه که پیوند آنها طبق آیین و قراردادهای رسمی و اجتماعی برقرار می شود، چنانچه طرفین نتوانند به دلایل گوناگون شخصیتی، محیطی و اجتماعی با یکدیگر زندگی کنند، به ناچار باید طبق مقررات و ظوابطی از هم جدا شوند، و این حق را دارند که دوباره در صدد برآیند تا جفت مناسب و درخور خود را بیابند.^۱ طبیعت کلید فسخ طبیعی ازدواج را به دست مرد داده است؟ یعنی این مرد است که با بی علاقه‌گی و بی وفایی خود نسبت به زن او را نیز سرد و بی علاقه می کند، برخلاف زن که بی علاقه‌گی اگر از او شروع شود تأثیری در علاقه مرد ندارد بلکه احیاناً آن را تیزتر می کند. سرد و خاموشی علاقه مرد مرگ ازدواج و سردی و خاموشی علاقه زن به مرد آن را به صورت مریضی نیم جان در می آورد که امید بهبود و شفا دارد.^۲ به جرأت می توان گفت که طلاق به عنوان یکی از حوادث زندگی، همتراز با مرگ همسر یا فرزند جای دارد. آسیب ناشی از طلاق به زن و شوهر محدود نمی گردد، بلکه آثار منفی این رویداد در کودکانی که از جدایی والدین خود رنج می برند نیز دیده می شود.^۳ طلاق یکی از آن مسائلی است که پدر و مادرها را به شدت تحت فشار روحی قرار می دهد، روزگار سختی راه برای آنان و فرزندان بوجود می آورد^۴ که غفلت از زخم های درونی، نتیجه ای جز رابطه نا مشروع، اعتیاد، پریشانی فکری، افسردگی، بیماری های مزمن و یا بدبنی نسبت به خود و دیگران و دنیای اطراف در بر نخواهد داشت.^۵ در این بین فرزندان نیز در سال اول جدایی والدین دچار احساس خشم، ترس، افسردگی و احساس گناه بسیار

^۱ - ادوارد تابیر، بچه های طلاق، مترجم توراندخت تمدن چاپ سوم، تهران، نشر اوحدی، ۱۳۷۷، ص ۱۰.

^۲ - عبد المجید دشتی برازجایی، پرسش ها و پاسخ های خانوانگی مطهر، چاپ سوم، قم، نشر کریم اهل بیت علیه السلام، ۱۳۹۳، ص ۲۲۳.

^۳ - دبی فورد، جدایی معنوی، مترجم سوسن اوعی، چاپ دوم، نشر کوروش، ۱۳۸۶، ص ۱۵.

^۴ - سینتیامک گرگور، با بچه های طلاق، مترجم رویا توپسرکانی، نشر قطره، ۱۳۸۱، ص ۷۹.

^۵ - دبی فورد، همان، ص ۲۵.

می شوند. همچنین در دراز مدت نیز واکنش هایی از قبیل کم شدن نمره در آزمون های پیشرفت و هوش، فقدان الگوی مناسب برای ایفای زن یا مرد بودن بروز می دهند.^۱

می توان گفت که طلاق و جدایی بر تمامی جنبه های زندگی اثر می گذارد و بنیان وجودی انسان ها را می لرزاند و در این هنگام خوش نیت ترین افراد، آکنده از حس کینه و انتقام می شوند.^۲ این مقاله در صدد بوده است تا آسیب های مخرب بعد از طلاق را بر روی زوجین و فرزندان شناسایی می نمایند.

^۱- ادوارد تایپر، همان، ص ۱۲۰.
^۲-دبی فورد، جدایی معنوی، ص ۱۲۰.

انتقاد والدین از یکدیگر برای کودکان بسیار مشکل است. مهم ترین دلیل آن است که بچه همیشه پدر و مادر را برای خود الگو قرار می دهد و خود را به آنها شبیه می سازد. وقتی پدر و مادر از یکدیگر بدگویی می کنند. مثل این است که مستقیماً از کودک انتقاد کرده باشند. بچه ها آن قدر خود را با والدین یکی می دانند که حساب بدگویی مادر از پدر را به حساب بدگویی مادر از خودشان می گذارند.^۱

به هر صورت تا زمانی که ازدواج هست طلاق هم هست، تا زمانی که طلاق هست بچه های طلاق نیز خواهند بود.^۲

^۱ - ادوارد تاپیر ، بچه های طلاق، ص ۱۴۱-۱۴۲.

^۲ - سینتیامک گرگور، با بچه های طلاق، مترجم: رویا تویسرکانی، ص ۱۰۳.

پیشنهاد:

با جدایی خللی که به هویت و برنامه مشخص وارد می شود، بسی دشوار است. اگر در مشورت ها از افراد قابل اعتماد و خیر خواه استفاده شود که از خویشان و نزدیکان زوجین باشند که آشنایی و زمینه ی قبلی با آنان دارند، بهترین راهنما برای زوجین خواهند بود. و هم چنین آگاهی های کافی از پیامدهای طلاق را به طور روشن و صحیح در اختیار زوجین قرار داده شود.

نتیجه گیری

رشد طلاق، نشان گر ازدواج های ناهمگون، تغییر سطح انتظارات از زندگی، عدم موفقیت زوجین در برقراری پیوند های عاطفی، نا آشنایی آن ها با چگونگی مواجه شدن با مشکلات و بحران های زندگی، تنهایی و عدم رخداری از حمایت خویشاوندان در موقعیت های خطیر است. باید پذیرفت که طلاق پایان راه زندگی نیست بلکه پایان ازدواجی نافرجام و آغاز دوره ی جدیدی از زندگی است. توجه به مشکلات بعد از جدایی و تلاش برای رفع آن ها و سازگاری و بازسازی تدریجی ویرانه های بعد از طلاق افراد در رسیدن به بویایی و رشد کمک خواهد کرد. با این که تربیت خانوادگی و فرهنگ جامعه همیشه به ما القا کرده که به خاطر «سعادت بچه ها» صلاح بر این است که پدر و مادر از هم جا شوند. اما تصور نمی رود به سود بچه ها باشد اگر پیوسته در محیط پر از ناسازگاری و کشمکش زندگی کنند.

فهرست منابع

*قرآن، ترجمه حسین انصاری.

۱-آرتیدار، طیبه، قوانین و مقررات زنان و خانواده در جمهوری اسلامی ایران، تهران، انتشارات سوره ی مهر، ۱۳۸۶.

۲-تاییر ادوارد، بچه های طلاق، مترجم: توراندخت تمدن، چاپ سوم، نشر اوحدی، تهران، ۱۳۷۷.

۳-حر عاملی، محمدبن الحسن، وسائل الشیعه إلى تحصیل مسائل الشریعه.

۴-حسینی دشتی، سید مصطفی، معارف و معاریف دایره المعارف جامع اسلامی، جلد ۸.

۵-حسینی بیرجندی، سید مهدی، خانواده درمانی و مشاوره ازدواج و زناشویی، چاپ اول، نشر اساطیر، تهران، ۱۳۸۱.

۶-دشتی برازجانی، عبدالمجید، پرسش ها و پاسخ های خانوادگی مطهر، چاپ سوم، قم، نشر کریم اهل بیت، ۱۳۹۳.

۷-رستگار، بهنام، حقوق مثبه زن در قوانین و فقه، چاپ اول، نشر نوید شیراز، شیراز، ۱۳۷۹.

۸-زیبایی نژاد، محمد رضا، تحلیلی بر مهم ترین مسائل زن و خانواده در ایران، چاپ اول، نشر نگارش، قم، ۱۳۹۳.

۹-سالاری فر، محمدرضا، نظام خانواده در جمهوری اسلامی ایران، چاپ چهاردهم، نشر هاجر، قم، ۱۳۹۴.

۱۰-صفایی، دکتر سید حسین و امامی دکتر اسراء، مختصر حقوق خانواده، چاپ سی و سوم، نشر میزان، ۱۳۹۱.

۱۱-فلاح زاده، محمد حسین، درسنامه فقه، چاپ اول، نشر هاجر، قم، ۱۳۹۳.

۱۲- فیشتر، دکتر بروس آلبرتی - دکتر رابرتی، بازسازی زندگی پس از طلاق، مترجم، اکرم کرمی، چاپ دوم، نشر صابرین، تهران، ۱۳۷۷.

۱۳- فرود، دبی، جدایی معنوی، مترجم، سوسن اوعی، چاپ دوم، نشر کوروش، تهران، ۱۳۸۶.

۱۴- قانون مدنی جمهوری اسلامی.

۱۵- مک گرگور، سینتیا، با بچه های طلاق، مترجم، رویا تویسرکانی، نشر قطره، تهران، ۱۳۸۱.

۱۶- معلوف لوئیس، المنجد فی الغه و الادب و العلوم فارسی، مترجم، مصطفی رحیمی نیا، چاپ چهارم، تهران، صبا، ۱۳۹۳.

۱۷- نیومن گری و رما نوسکی پاتریشیا، فرزندان طلاق از تولد تا هفده سالگی، مترجم، فرناز فرود، چاپ دوم، نشر صابرین، تهران، ۱۳۸۶.

www.tebyan.com

www.haghgostar.ir

www.riahi.parsiblog.com